

František KOREŠ, *Městská obec očima utrakvistického duchovního. Jiří Tesák Mošovský a Český Brod*, České Budějovice 2011 (= bakalářská práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických, Filozofická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích), 75 s.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Jiří Tesák Mošovský patřil ke stovkám (novo-)utrakvistických duchovních, kteří svou duchovní službu vykonávali na předbělohorských městských farách. Od ostatních se odlišoval svým významem, neboť po vydání Majestátu se v závěru svého života stal jedním z představitelů reformované konsistoře, vrcholného orgánu podobojích. Současně byl jedním z mála duchovních, kteří po sobě zanechali osobní zápisky, jakousi rodinou kroniku pořizovanou na stránky *Historického kalendáře* Daniela Adama z Veveslavína. Třetí odlišnost představovala bohatá literární tvorba – mezi léty 1589 a 1617 se Tesák stal autorem více než třiceti tiskem vydaných děl. Nezabýval se v nich výhradně věroučnými otázkami, ale přinejmenším ve dvou z nich reflektoval i svůj vztah k sociálnímu okolí. Šlo o vůbec první tisk, *Knížku o pravém a upřímném přátelství*, dedikovanou roku 1589 městské radě a obci Českého Brodu, a píseň nazvanou *Mnimosynon*, věnovanou českobrodským měšťanům poté, co roku 1601 opustil českobrodskou faru a odešel do Slaného. Úkolem Františka Koreše proto bylo pokusit se optikou obou tisků nahlédnout na vztah (novo-)utrakvistického duchovního k sociálnímu okolí, v němž se mezi léty 1594 a 1601 pohyboval a jemuž poskytoval duchovní službu.

Předkládaná bakalářská práce má sice promyšlenou strukturu, ale velmi nezvyklé řazení jednotlivých částí (anotace jsou řazeny mezi *Závěr* a *Seznam pramenů a literatury*, *Obsah* byl umístěn mezi vlastní text práce a přílohy). Po stručném *Úvodu*, v němž se František Koreš se znalostí základní novější literatury zamýšlel nad možnostmi výzkumu vzájemného vztahu (zejména nekatolických) duchovních a městského prostředí, se v první kapitole věnoval postavení utrakvistických kněží v městské komunitě na sklonku středověku a v prvním století raného novověku. Kromě stařícké, množstvím shromážděného materiálu nicméně zatím nepřekonané dvoudílné monografie Zikmunda Wintera o *Životě církevním v Čechách* se mohl opřít o inspirativní knihu o raně novověkých městech ve středovýchodní Evropě od Jaroslava Millera i o nedávno vydanou disertaci Pavla B. Kůrky věnovanou samosprávě farností v utrakvismu. Kompilativní povahu a možná až zbytečný rozsah má rovněž následující kapitola věnovaná dějinám Českého Brodu a podobě tamní městské správy v období, kdy ve městě Tesák působil. Stejně jako v předchozí kapitole trpí Korešův výklad také těchto pasáží

„upovídání“, která ho mnohdy odváděla od vlastního tématu k obecnějším problémům, které pak s Českým Brodem spojoval jen obtížně (zejména s. 22-24).

Další text byl věnován vývoji utrakvismu a jeho správy i samotnému životu Jiříka Tesáka Mošovského. Jde opět o kompilativní výklad, k němuž Korešovi poskytla oporu dobrá znalost základní literatury. Právě popsání Tesákových životních osudů považují za důležité, neboť mu mělo poskytnout důležitou oporu při interpretaci jeho děl.

Rozboru a interpretaci obou uvedených tisků vyčlenil František Koreš závěrečnou čtvrtou kapitolu své bakalářské práce. Soustředil se přitom spíše na obecnou charakteristiku obou tisků než na jejich podrobnou analýzu. Tu by si zasluhovala zejména *Knižka o pravém a upřímném přátelství*, která byla pojatá jako dobově populární mravokárná příručka správného křesťana, bohatě prokládaná citáty z Písma. Tesák její text rozdělil do šesti kapitol, ještě dále členěných na různý počet oddílů (či podkapitol). Jen převyprávění Tesákových myšlenek a komentářů k biblickým výrokům by mohlo Františku Korešovi napomoci k objasnění toho, co (novo-)utravvistický duchovní považoval za dobré a pravé křesťanské přátelství (první kapitola), jaký dobrý a pravý přítel se mohl těšit účtě (jeho vlastnosti ve druhé kapitole), jak je možné hledat a nalézat dobré přátelství (třetí kapitola), jaké lidi si máme vybírat za přátele (čtvrtá kapitola), jakými zkouškami je možné rozpoznat dobré přátelství (pátá kapitola) či jak má být takové přátelství zachováno (závěrečná šestá kapitola). Namísto toho se student spokojil s několika dojmy získanými z četby tisku a pár jistě zajímavými citáty. V některých případech pak Tesákovy myšlenky nesprávně interpretoval (o poctivosti na s. 39). Více pozornosti mohl rovněž věnovat interpretaci písně *Mnimosynon*, do níž Tesák vepsal klíčové hodnoty, jimiž podle něho měla vyznačovat ideální městská obec.

Bakalářská práce Františka Koreše ukázala, že na základě tvorby některých předbělohorských duchovních je možné se zabývat jejich vztahem k sociálnímu okolí, v němž se při své duchovní službě pohybovali. Zatímco s teoretickými východisky takového výzkumu se student vyrovnal vcelku zdárně, namísto pokusu o interpretaci se spokojil s několika obecnými tezemi a spíše náhodně zvolenými příklady. Předkládanou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a i přes vznesené výhrady ji hodnotím ještě jako **výbornou**.

Jindřichův Hradec, 24. srpen 2011

doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.